Notitie toetreding HHNK tot aandeelhouder B van HVC

Deze notitie is opgesteld door de ambtelijke ondersteuningsgroep van de GR Slibverwerking ten behoeve van besluitvorming in het AB van de GR Slibverwerking de AVA van HVC NV van 11 december 2019 over het converteren van de aandelen A van HHNK naar B; het vergroten van het aantal aandelen B en een investeringsbesluit van 30 miljoen voor de realisatie van een slibdrooginstallatie (SDI) ten behoeve van het verwerken van het slib van de aandeelhouders B.

Voorgelegd besluit van HVC aan de AVA van 11 december 2019

1. Statuten
Wijziging van de statuten van NV HVC, inhoudende verhoging van het maatschappelijk kapitaal B, om het mogelijk te maken dat extra aandelen B worden uitgegeven;

2. Aandelen
Het verlenen van goedkeuring aan de voorgenomen conversie van 7 aandelen A naar B en uitgifte van 113 aandelen B aan HHNK, met uitsluiting van het voorkeursrecht van bestaande 4 aandeelhouders;

3. Investering
Instemming met de voorgenomen investering in de SDI-Alkmaar voor een bedrag van maximaal € 30 miljoen, te financieren onder de garantstellingsbepaling van artikel 7 van de ballotage-overeenkomst aandeelhouders B.

Samenvatting advies vanuit de AOGR op voorgelegd besluit

Gezien de huidige problematiek van slibverwerking in Nederland (toename slibhoeveelheden van de waterschappen; capaciteitstekort bij eindverwerkers door onder andere wegvallen afzet naar Duitsland; uitval van 4 van 6 verbrandingslijnen AEB en de (financiële) crisissituatie bij dit bedrijf) is het vergroten van de robuustheid en het waarborgen van een blijvende continuïteit van de afzet van ons slib van essentieel belang.

Het voorgenomen besluit van HHNK om toe te treden als aandeelhouder B en de investering in een SDI met restwarmte vanuit de AVI te Alkmaar is positief en biedt de volgende voordelen voor de GR Slibverwerking:

- Continuïteit in afzet slib. Met de toetreding van HHNK en de bouw van een nieuwe installatie met overcapaciteit wordt de continuïteit en flexibiliteit voor de waterschappen gewaarborgd.
- Grotere kritische massa, zodat nieuwe technologieën of toepassingen eerder economisch rendabel zijn en kunnen worden toegepast.
- Vergroten flexibiliteit. Door twee technologieën op twee verschillende locaties heeft HVC meer mogelijkheden/alternatieven om het slib te verdelen over de installatie; zijn er meer mogelijkheden om onderhoud in te plannen of af te stemmen
- Met het voornemen van HHNK om toe te treden tot de GR Slibverwerking stijgt de zeggenschap in HVC van 12% naar 15%. Met de toetreding zal invulling gegeven worden aan de wens om de samenwerking als volwaardig partner te bevestigen en de gezamenlijk visie op de toekomst verder vorm te geven.
- HHNK treedt toe tot de ballotage-overeenkomst aandeelhouder B van NV HVC. Hiermee stemt zij in met alle voorwaarden uit deze overeenkomst en is ze gebonden aan dezelfde

rechten en plichten als de waterschappen uit de GR die dezelfde ballotage-overeenkomst hebben afgesloten.
- Het verwerkingstarief zal door de toetreding van HHNK niet hoger worden. Indien dat wel het geval zal zijn, zal een nieuw besluit door de AvA van HVC genomen moeten worden.

Het advies vanuit de AOG is dan ook om in te stemmen met de voorgelegde besluiten onder de volgende voorwaarden:

- Toetreding van HHNK tot de GR Slibverwerking om de samenwerking als volwaardig partner te bevestigen en de gezamenlijke visie op de toekomst verder vorm te geven.
- Prijs. Eén gezamenlijk slibtarief waarbij de voorgenomen investering niet zal leiden tot een verhoging van het tarief.
- Toedeling duurzame energie. De extra uitgifte van aandelen B mag op termijn niet leiden tot een verwatering van de (administratieve) toedeling van hernieuwbare energie naar de aandeelhouders B.
- Feitelijk aantoonbaar wordt gemaakt door HVC dat met de realisatie van de SDI in Alkmaar er ook voor de deelnemers in de GR er meer capaciteit en dus flexibiliteit komt in het verwerken van het slib van deze waterschappen.

A. Duurzaam waterbeheer

Als functionele overheid investeren de waterschappen van oudsher in het realiseren en onderhouden van de waterinfrastructuur: waterkeringen, watergangen, afvalwaterzuiveringen en in sommige gevallen ook de weginfrastructuur. De laatste jaren ervaren wij als waterschapsector steeds sterker en vaker de optredende gevolgen van klimaatverandering. Met een taak als de onze hebben we niet alleen de mogelijkheden in handen om een bijdrage te leveren aan het beperken van de gevolgen maar ook een rechtstreeks belang. Een transitie naar een energie- en ook klimaatneutraal waterschap is de uitdaging waar we als sector voor staan. Deze verandering stelt ons in staat om onze taken doelmatig te blijven uitvoeren én tegelijk de doelen op het vlak van energie, klimaat en grondstoffen te realiseren. Met de samenwerking binnen de GR Slibverwerking wordt hier een forse bijdrage aan geleverd. Niet alleen op het gebied van energie (van verbruiker naar leverancier), maar ook door de terugwinning van grondstoffen (denk aan fosfaat of vetzuren). Met als einddoel een volledig circulaire bedrijfsvoering. Uitgangspunt hierbij zijn de laagst maatschappelijke kosten van en voor de GR leden; samen staan we sterker om een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke opgaves waarvoor we in Nederland staan.

B. Aanleiding

Op vrijdag 1 maart 2019 hebben bestuurders en ambtenaren van de GR Slibverwerking diverse presentaties van HHNK en HVC gekregen over de historie van de slibdrooginstallatie van HHNK en het voorgenomen besluit. De wens van HVC en HHNK is om dit voorstel in de AVA van HVC (december 2019) ter besluitvorming voor te leggen aan de aandeelhouders B. Naar aanleiding van deze presentaties is een aantal vragen gerezen bij deelnemers in de GR Slibverwerking en is het onderwerp diverse keren ter sprake gekomen in de vergadering van de GR. Eind september zal in de AB-vergadering van de GR Slibverwerking een besluit worden genomen wat voorgelegd zal gaan worden aan de diverse AB's van de vijf deelnemende waterschappen in de GR. Zie hieronder bij onderdeel C voor het (verloop van het) bestuurlijke besluitvormingsproces.

C. Bestuurlijk besluitvormingsproces

28 Aug-2019:	GR: Opinievorming mbt toetreding, financiën en governance
Sep-19:	WS'en: Afstemming binnen directies en colleges waterschappen
18-sep-19:	HHNK: Definitief besluit over toetreding HVC aandeelhouder B
23 sep-19:	GR: instemmen met conceptbesluit ter voorlegging aan de VV's van de waterschappen
Nov-19	WS'en: voorleggen conceptbesluit aan de eigen VV
2-dec-19:	GR: definitief besluit stemadvies
11-dec-19:	AVA HVC: definitief besluit toetreding HHNK

Aangezien de omvang van de beoogde investering het bedrag van € 10 miljoen overschrijdt, vraagt dit voornemen goedkeuring van de algemene vergadering van aandeelhouders van HVC (AVA).

Overigens is het gebruikelijk dat de groep letteraandeelhouders voor wie de investering niet of minder inhoudelijk en financieel relevant is, zich bij deze besluitvorming terughoudend opstelt.

Formeel hoeven de verenigde vergaderingen van de waterschappen die al aangesloten zijn bij de GR, individueel geen besluit te nemen over het wijzigen van het aandeelhouderschap van HHNK. Dat doet immers de aandeelhoudersvergadering van de NV HVC. Maar omdat toetreding tot de GR een besluit moet zijn van alle huidige leden van de GR, wordt dat besluit wel aan de verenigde vergadering voor instemming voorgelegd. In dit geval zijn beide besluiten immers sterk met elkaar verbonden. Art. 50 Wet GR eist dat bij collegeregelingen als deze dat de VV instemming aan het college verleent, voordat het college zelf tot wijziging van de GR kan besluiten.

D. Slibdrooginstallatie HHNK

De huidige manier van slibverwerking bij HHNK is het drogen van het slib in de eigen SDI te Beverwijk. Deze installatie is reeds economisch afgeschreven en nadert daarnaast ook het einde van de technische levensduur. In mei 2017 heeft HHNK het Klimaat- en Energieprogramma (KEP) vastgesteld waarin de ambitie is opgenomen in 2025 energie en CO_2-neutraal te zijn. Een van de omschreven maatregelen is een aardgasloze slibverwerking. De druk op een aardgasloze slibverwerking is recentelijk toegenomen doordat minister Wiebes van Economische Zaken en Klimaat de industriële grootverbruikers van laagcalorisch aardgas (HHNK is zo een grootgebruiker) in februari 2018 heeft gevraagd om over te schakelen op andere energiebronnen zodat Gronings gas uiterlijk in 2022 is uitgefaseerd. Afgelopen jaar heeft HHNK zich gebogen over het vraagstuk welke vorm van slibverwerking het beste past met het oog op de technologische ontwikkelingen en de ambities uit het KEP.

Samen met HVC heeft HHNK de nieuwe slibverwerkingsroute verder uitgewerkt en de uitkomsten hiervan op 1 maart 2019 gepresenteerd aan de leden van de GR Slibverwerking in een beeldvormende sessie. De kern van het voorstel is dat het slib van HHNK verwerkt zal worden in een nieuw te bouwen SDI te Alkmaar. De droging zal plaatsvinden met restwarmte van de naastgelegen AfvalEnergieCentrale van HVC. De business case is doorgerekend met het uitgangspunt van een integraal slibverwerkingstarief dat voor alle waterschappen hetzelfde is en de voorwaarde dat de investering niet leidt tot een verhoging van het huidige verwerkingstarief.

E. Governance en Financiering voorgenomen besluit

De voorgenomen toetreding van HHNK als aandeelhouder B verloopt als volgt:

Het aandeelhouderschap van HHNK in HVC wordt geconverteerd van A naar B en wordt uitgebreid van 7 naar 120 aandelen. Aandelen B zijn qua rechten en plichten gelijkwaardig aan aandelen A. Het verschil betreft de garantstelling voor leningen. Op grond van de ballotageovereenkomst aandeelhouders B staan de aandeelhouders B alleen garant voor leningen ter financiering van activiteiten voor de waterschappen. De GR Slibverwerking heeft ook aandelen B. De kosten van de slibdrooginstallatie worden geraamd op 30 miljoen euro, waarvoor de aandeelhouders B garant staan. Met het toetreden tot de ballotage-overeenkomst krijgt HHNK dezelfde rechten én plichten als de waterschappen uit de GR. Bijvoorbeeld een leveringsplicht van het slib, garantstelling voor de investeringen ten behoeve van de waterschapsactiviteiten en het hanteren van één uniform verwerkingstarief. Verder kan HHNK slechts aanspraak maken op de aanwas van het eigen vermogen

van HVC na toetreding tot het aandeelhouderschap B en dus niet op het reeds opgebouwde eigen vermogen.

De garantstelling van aandeelhouders B gaat naar rato van het aantal uitgegeven aandelen B over de financiering ten behoeve van slibverbranding en slibdrogen tezamen. De verwerkingswijze van de tonnen over SVI en Droger doet voor de aandelenverhouding in HVC niet ter zake. HVC verdeelt en verwerkt de tonnen op een zodanige manier dat voor het collectief het hoogste milieurendement en de laagste maatschappelijke kostprijs wordt bereikt. De verwerkingsprijs per ton zuiveringsslib is voor alle waterschappen hetzelfde, een essentiële voorwaarde genoemd in de ballotage-overeenkomst aandeelhouder B van HVC NV. Het aantal aan HHNK uit te geven aandelen B is gebaseerd op haar aandeel in het totaal door GR Slib en HHNK ingebrachte tonnage slib. Het gaat hier om eigen slib, dus zonder rekening te houden met het slib dat van derden is verkregen. Binnen de groep van B-aandeelhouders heeft HHNK een aandeel van 23% (gelijk aan het aandeel tonnage eigen slib) en GR Slib 77%. De totale garantstelling bedraagt na realisatie van de slibdroger € 55 miljoen voor SVI en Droger gezamenlijk. De pro rata garantstelling hierin bedraagt voor GR Slib en HHNK derhalve € 42 miljoen respectievelijk € 13 miljoen.

Het gaat hier om een garantstelling aan de financiers van de lening van HVC ten behoeve van de realisatie van de slibdrooginstallatie in Alkmaar én de huidige leningen ten behoeve slibverbrandingsinstallatiue te Dordrecht. HHNK gaat als aandeelhouder B de komende jaren mede garant staan voor investeringen in de continuïteit en toekomstplannen voor de slibeindverwerking van alle aandeelhouders B (GR Slibverwerking en HHNK). De GR Slibverwerking en de waterschappen zelf gaan geen leningen aan ten behoeve van de realisatie. Voor deze garantstelling ontvangen de GR en HHNK een garantstellingsprovisie, net zoals de GR dit nu ontvangt voor de huidige garantstelling voor de leningen van SVI te Dordrecht.

HHNK gaat een meerjarige verbintenis aan met HVC. In de toekomst kunnen de omstandigheden wijzigen. Mocht HHNK besluiten om in een later stadium uit te willen treden, dan geldt de procedure conform de ballotage-overeenkomst van HVC. Afspraken over uittreden worden gemaakt tussen de aandeelhouders B, die immers gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de kosten. Daarbij wordt als leidraad gebruik gemaakt van de volgende bepaling vanuit het "Besluit tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling Slibverwerking 2009":

> "25.2 Waterschappen zijn gerechtigd uit te treden uit deze Regeling door een gemotiveerde schriftelijke mededeling aan de overige partijen en een besluit van het dagelijks bestuur en de voorzitter van dat waterschap, met inachtneming van een uittredingstermijn van ten minste drie jaar. Bij uittreding van een waterschap blijft de Regeling bestaan, behoudens het bepaalde in het vijfde lid3.
> 25.3 Een uittredend waterschap is gehouden tot betaling van een afkoopsom. Deze afkoopsom wordt berekend uit de aan de wegvallende hoeveelheden zuiveringsslib toe te rekenen vaste kosten (kapitaallasten, contractuele verplichtingen, e.d.) gedurende de nog resterende levensduur van gedane investeringen, waaronder begrepen herinvesteringen en uitbreidingen die door de algemene vergadering van aandeelhouders van HVC zijn goedgekeurd, resp. looptijd van de contractuele verplichtingen e.d."

Deze situatie is voor alle deelnemende waterschappen in HVC gelijk.

Toetreding HHNK tot de GR Slibverwerking

HHNK is voornemens om lid te worden van de GR Slibverwerking en heeft het proces hiertoe in gang gezet. Formele besluitvorming hiervan zal door de deelnemende partijen in de GR plaatsvinden. Met de uitgifte van extra aandelen zal het aandeelhouderschap B – en dus de zeggenschap- in HVC vergroot worden van 12% naar 15%. Met de toetreding zal invulling gegeven worden aan de wens om de samenwerking als volwaardig partner te bevestigen en de gezamenlijke visie op de toekomst verder vorm te geven.

Uit het commissiestuk van HHNK van 4 september 2019

GR Slib
De waterschappen Delfland, Rijnland, Schieland en de Krimpenerwaard, Hollandse Delta en Rivierenland (verenigd in de GR Slib) houden 397 aandelen B. Na uitbreiding van het aandeelhouderschap houdt HHNK in totaal 120 aandelen B. Binnen de groep van aandeelhouders B heeft HHNK een aandeel van 23,2%. De aandeelhouders B houden gezamenlijk 15,1% van de aandelen in HVC.

Toetreden tot de GR Slib ligt voor de hand. Dat daarvoor nu niet direct is gekozen, komt doordat dit om separate besluitvorming binnen de betreffende vijf waterschappen vraagt. In een verkiezingsjaar is dit geen eenvoudige opgave, en zou tot behoorlijke vertraging kunnen leiden. Na realisatie van de uitbreiding van het aandeelhouderschap wordt gestart met het traject om toe te treden tot de GR Slib. Dit besluit wordt te zijner tijd aan u voorgelegd.

F. Aandachtspunten huidige leden GR Slibverwerking

Het voorgenomen besluit biedt de huidige waterschappen – en ook HHNK – voordelen, kansen maar ook risico's. Hieronder zullen diverse aandachtspunten kort belicht worden

Zeker in de huidige slibmarkt is **continuïteit van afzet** een vereiste. Met het voorgenomen besluit om wordt hier een positieve bijdrage aan geleverd. Immers, naast de SVI te Dordrecht heeft de eindverwerker HVC straks ook een SDI te Alkmaar. Hiermee zijn er meer mogelijkheden om het slib binnen het eigen concern te verwerken. Daarnaast wordt **extra overcapaciteit** van 40 ton gebouwd voor de aandeelhouders B, die bij geen gebruik kan worden ingezet door derden tegen een markttarief.

Verder v**erhoogt het de flexibiliteit** van verwerking bij bijvoorbeeld onderhoud aan één van de lijnen in Dordrecht. Een deel van het slib dat normaliter in Dordrecht wordt verwerkt kan naar Alkmaar toe worden getransporteerd. Ook vallen volgens HVC de piekmomenten bij HHNK en de GR-waterschappen niet gelijktijdig.

De mogelijkheid om een nog **hogere capaciteit** te bouwen, nu of in de toekomst, is aanwezig. De SDI te Alkmaar zal **modulair** worden gebouwd, zodat deze in de toekomst uitgebreid zou kunnen worden. Dit geeft HVC - en dus ook ons als aandeelhouder B – ruimte en flexibiliteit in de toekomst. Niet alleen is er nog restwarmte over, maar ook voldoende ruimte op het terrein. Een mogelijkheid zou kunnen zijn is om ook het huidige slib van de GR op een nog duurzamere manier te verwerken (zonder aardgas).

Met de uitgifte van extra aandelen B wordt de **zeggenschap** van de aandeelhouders B in HVC **groter**. Nu hebben de aandeelhouders B 12% van de aandelen in HVC, met het voorgenomen besluit zal dit

15,1% zijn. Weliswaar geen meerderheid, maar wel een stem om rekening mee te houden in de besluitvorming.

Met HHNK erbij is er steeds meer sprake van een **kritische massa**: 300 ton GR + 100 ton HHNK zuiveringsslib per jaar. Nieuwe verwerkingstechnologieën kunnen op grotere schaal toegepast worden en eerder bedrijfseconomisch haalbaar kunnen zijn.

HVC heeft hiermee **twee bewezen verwerkingstechnologieën** in de portfolio. Hiermee kan gewerkt komen aan het optimaal verwerken van het slib: niet alleen vanuit logistiek oogpunt, maar ook technische gezien.

In het voorstel van HVC / HHNK is sprake van een **afschrijvingstermijn** van de SDI van 15 jaar. Deze relatief korte afschrijvingstermijn zorgt voor flexibiliteit bij alle aandeelhouders B voor een eventuele overstap naar een andere techniek van slibeindverwerking. Verder zorgt deze termijn wel voor een verhoging van de jaarlijkse kapitaallasten. In de doorgerekende business case leidt dit echter niet tot hogere kosten per ton behandeld slib. De tarieven voor alle waterschappen zullen daardoor niet stijgen.

De **GR staat garant** voor de leningen die aangegaan worden door HVC ten behoeve van de realisatie van slibeindverwerkingsactiviteiten, waaronder de nieuwe slibdrooginstallatie. Het bedrag waar de GR garant voor staat neemt dus toe. Indien HVC niet (meer) aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen zal de financier bij de garantstellers aankloppen voor het geld. De kans hierop wordt klein geacht. De klanten van HVC zijn nagenoeg allen direct of indirect overheden (gemeenten en waterschappen) die kredietwaardig zijn en aan de betalingsverplichtingen richting HVC kunnen voldoen.

HHNK mikt op een doorbraak in het proces van Super Kritisch Vergassen en wil graag een afschrijvingstermijn van 15 jaar. De kans bestaat, weliswaar klein, dat HHNK **eerder** dan de afschrijvingstermijn volledig wil **overstappen** met deze nieuwe manier van slibeindverwerking. Voor uittreding uit de ballotage-overeenkomst zijn regels opgesteld die gelden voor alle waterschappen. Onderdeel daarvan is het betalen van een afkoopsom, waarin alle gederfde inkomsten zijn verrekend.

De periode van garantstelling wordt verlengd: nu is de SVI in 2028 afgeschreven/nihil. Het natuurlijke uittredingsmoment van 2028 vervalt hiermee en i**mpliciet maakt de GR dan nu al de keuze** voor een verlenging van de samenwerking met HVC. De termijn van garantstelling wordt met de bouw van de SDI en de leningen die hiervoor moeten worden aangegaan dus verlengd tot minimaal 2035. Ondanks dat de GR in 2020 pas een keuze wil maken over de eigen slibverwerkingsstrategie wordt nu al voorgesorteerd.

HVC geeft aan dat er **één gezamenlijk tarief** komt, waarbij het tarief door de toetreding niet hoger wordt. Indien dat wel het geval zal zijn, zal een nieuw besluit door de AVA van HVC genomen moeten worden. Waarbij het verlengen van de afschrijvingstermijn een mogelijke oplossing is. Ervaringen bij andere waterschappen geven aan dat het verwerkingstarief bij droging lager ligt, zeker omdat droging in dit geval zal plaatsvinden met restwarmte.

Met de uitgave van nieuwe aandelen B zal de **toerekening van duurzaam opgewekte energie** van HVC richting de huidige aandeelhouders B enigszins **verwateren** (verkleinen). Deze afname is trouwens het grootste te voelen bij de aandeelhouders A (gemeenten). Door de overstap van slibdroging met restwarmte in plaats van de warmte die vrijkomt bij de verbranding van aardgas in de WKK's zal daarentegen een significante bijdrage geleverd worden aan de verduurzaming van

Nederland. Daarnaast wordt de verwatering gecompenseerd doordat al het gedroogde slib van HHNK verwerkt zal gaan worden in de BEC met extra groencertificaten tot gevolg.

De uitgifte van extra aandelen B aan HHNK geeft **geen recht** op het tot dit moment opgebouwde **vermogen van HVC**. Vermogen van HHNK wordt pas opgebouwd na toetreding en alleen het extra deel dat is opgebouwd na toetreding. Op zich heeft dit pas effect als HVC verkocht wordt aan een nieuwe derde partij, maar dat is niet de intentie van de aandeelhouders op dit moment. Tevens is het geen verhandelbaar aandeel en geldt de Ballotage overeenkomst aandeelhouder B.

G. Second Opinion

HVC heeft aan het bedrijf JBR een second opinion gevraagd voor de voorgenomen investering in de SDI. Op een vijftal elementen is de business case doorgenomen:

• **Strategisch**; is de keuze strategisch verantwoord, garandeert de keuze de continuïteit van slibverwerking voor de deelnemende waterschappen en stimuleert het de samenwerking tussen deze waterschappen?

• **Positie waterschappen**; is de garantstelling evenredig voor de deelnemers, zijn gevolgen voor een uittreding verantwoord en wordt het imago van de stakeholders niet negatief beïnvloed?

• **Financieel**; zijn de benodigde investering, het rendement en de financiering maatschappelijk verantwoord?

• **Operationeel**; zijn de operationele risico's en het bouwrisico maatschappelijk verantwoord?

• **Duurzaamheid**; resulteert de investering in een lagere milieubelasting, meer opwekking van energie en een hogere mate van circulariteit?

De conclusie van het bureau na het beoordelen van de vijf hoofdthema's is als volgt:

"JBR is van mening, dat er geen zwaarwegende redenen zijn om de voorgenomen investering in de SDI te heroverwegen. De keuze heeft substantiële voordelen voor de verschillende stakeholders. Daarnaast is de business case solide en zijn de belangrijke risico's voldoende in kaart gebracht en waar nodig gemitigeerd."